

Praha 13. 5. 2010

16

Činnost oboru dětského a dorostového v ambulantní péči v roce 2009

Activity in branch of out-patient care for children and adolescents in 2009

Souhrn

V krajích ČR připadalo v roce 2009 průměrně 11,27 dětských a dorostových lékařů na 10 000 obyvatel do 19 let. Podíl dětí kojených 6 měsíců a déle se zvýšil na 37,4 %. Nezměněn zůstal trend rostoucího podílu alergiků v dětské a dorostové populaci (14,6 %).

Summary

In the regions of the CR there were in 2009 on the average 11.27 physicians for children and adolescents per 10 000 inhabitants up to 19 years. The proportion of children breastfed for 6 month or more increased, to 37.4 %. The trend of increasing proportion of allergy patients in children and adolescent population remained unchanged (14.6 %).

Zdrojem dat pro tuto aktuální informaci byl roční statistický výkaz A (MZ) 1-01, který je součástí programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví a který vyplňují všechny ambulantní ordinace praktického lékaře pro děti a dorost a ambulantní odborné dětské a dorostové ordinace ve všech zdravotnických zařízeních, bez ohledu na zřizovatele.

Oproti roku 2008 v ambulantních ordinacích praktických lékařů pro děti a dorost nepatrně poklesl počet lékařů (z 2 053 na 2 052). Jedná se o průměrné roční přepočtené počty pracovníků (úvazků).

Průměrně připadalo v ČR zhruba 10 praktických lékařů na 10 000 dětí a dorostu do 19 let. Maximální počet byl v Praze s 13 lékaři na 10 000 obyvatel do 19 let, a s tím souvisejícím nejnižším počtem registrovaných pacientů (839) a nízkým počtem ošetření za rok na 1 úvazek lékaře (5 559). Republikový průměr počtu ošetření na 1 lékaře byl 5 962 a průměr počtu registrovaných pacientů 950 na 1 lékaře. Nejvíce ošetření na jednoho lékaře bylo v Jihočeském (6 431), Pardubickém (6 360) a Ústeckém kraji (6 307).

V roce 2009 se o něco zvýšil absolutní počet ošetření-vyšetření, na 12 milionů 233 tisíc (oproti 12 milionům 180 tisícům v roce 2008). Zvýšil se podíl léčebných ošetření (70,8 % z celkového počtu ošetření-vyšetření oproti 69,4 % v roce 2008). Počet i podíl ošetření preventivních se naopak oproti roku 2008 snížil (24,8 % oproti 25,8 % v roce 2008). V návštěvní službě provedli pediatři průměrně 1,2 % všech vyšetření, nejméně v Karlovarském (0,6 %) a Moravskoslezském kraji (0,8 %). V tomto roce připadlo na 1 registrovaného pacienta v ČR 6,3 ošetření-vyšetření, nejvíce v Jihočeském kraji (6,7),

Praze, Jihomoravském a také Olomouckém kraji (6,6), naopak nejméně v krajích Karlovarském (5,6), Středočeském (5,9), Královéhradeckém (6,0) a na Vysočině (6,0).

Dalším na výkaze sledovaným ukazatelem je délka kojení zjišťovaná při roční prohlídce dítěte. Zvýšil se, oproti roku 2008, podíl dětí kojených 6 měsíců a déle, na 37,4 %. V Praze a Zlínském kraji byla půl roku a déle kojena téměř polovina (45 %, respektive 46 %) z dětí, které v roce 2009 přišly na roční prohlídku. Naopak pouze kolem 30 % dětí bylo 6 měsíců a déle kojeno v Moravskoslezském, Olomouckém (33 %) a Ústeckém kraji (31 %). Snížil se podíl dětí, jejichž kojení bylo ukončeno už do konce šestinedělí, 16,3 % v roce 2009; v Praze je to jen každé desáté dítě a naopak v Ústeckém kraji bohužel téměř každé čtvrté. O něco se snížil podíl dětí kojených 6 týdnů až 2 měsíce (17,7 % v roce 2009 oproti 18,0 % v roce 2008). Stejně jako v předchozím roce i v roce 2009 pokračoval pozvolný nárůst u kojených 3 až 5 měsíců a jejich podíl se zvýšil na 24,1 % (23,7 % v roce 2008).

I nadále pokračoval nárůst počtu dětí a dorostu s různými projevy alergií. Vyšší relativní výskyt alergií (v přepočtu na tisíc registrovaných pacientů dané věkové kategorie) je při tom ve věkové skupině 15 až 18 let oproti osobám ve věku do 15 let. V roce 2009 činila tato relace 135,9 dětí a 176,0 dorostových pacientů s alergickými projevy. Tradičně výrazně horší je situace v Čechách než na Moravě. Relativně nejvíce alergiků je v Jihočeském kraji a v Praze, nejméně pak v kraji Zlínském a Pardubickém. Zdánlivě nízký podíl alergiků je ve Středočeském kraji, to je ale dáno sledováním alergiků podle místa zdravotnického zařízení a ne dle místa bydliště.

V roce 2009 bylo u dětí do 15 let dispenzarizováno 522 tisíc onemocnění, což představuje 358 onemocnění na 1 000 registrovaných pacientů tohoto věku (348 v roce 2008). Nejčastějšími důvody dispenzarizace byly nemoci dýchací soustavy a dále poruchy vidění, slabozrakost a slepota. Třetím nejčastějším důvodem byly nemoci kůže a podkožního vaziva.

U pacientů dorostového věku (15 až 18 let) bylo dispenzarizováno 254 tisíc onemocnění či vad, tedy 517 onemocnění na 1 000 registrovaných pacientů daného věku (483 v roce 2008). Na prvních dvou místech bylo pořadí důvodů dispenzarizace stejné jako u dětí. Na třetím místě v počtu dispenzarizovaných na 1 000 registrovaných pacientů byly nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek.

Alarmující je vývoj počtu dětí a dorostových pacientů dispenzarizovaných pro diagnózu E66–E68 obezita, hyperalimentace a její následky. Od roku 1996 se jejich absolutní počet více než zdvojnásobil (10,4 tisíce versus 26,7 tisíce dětí a 6,1 tisíce versus 17,7 tisíce dorostu), v přepočtu na 1 000 registrovaných pacientů daného věku je tento nárůst ještě větší (u dětí 5,5 v roce 1996 proti 18,3 v roce 2009, respektive 8,8 proti 35,9 u dorostu).

Kromě praktických lékařů pro děti a dorost zajišťovalo v roce 2009 činnost oboru také 183,6 pediatrů specialistů a dorostových lékařů, jedná se o průměrné roční přepočtené počty pracovníků (úvazků). Tito lékaři provedli 714 tisíc ošetření a léčili 392 tisíc pacientů.

Vypracovala: Mgr. Jana Wiesnerová

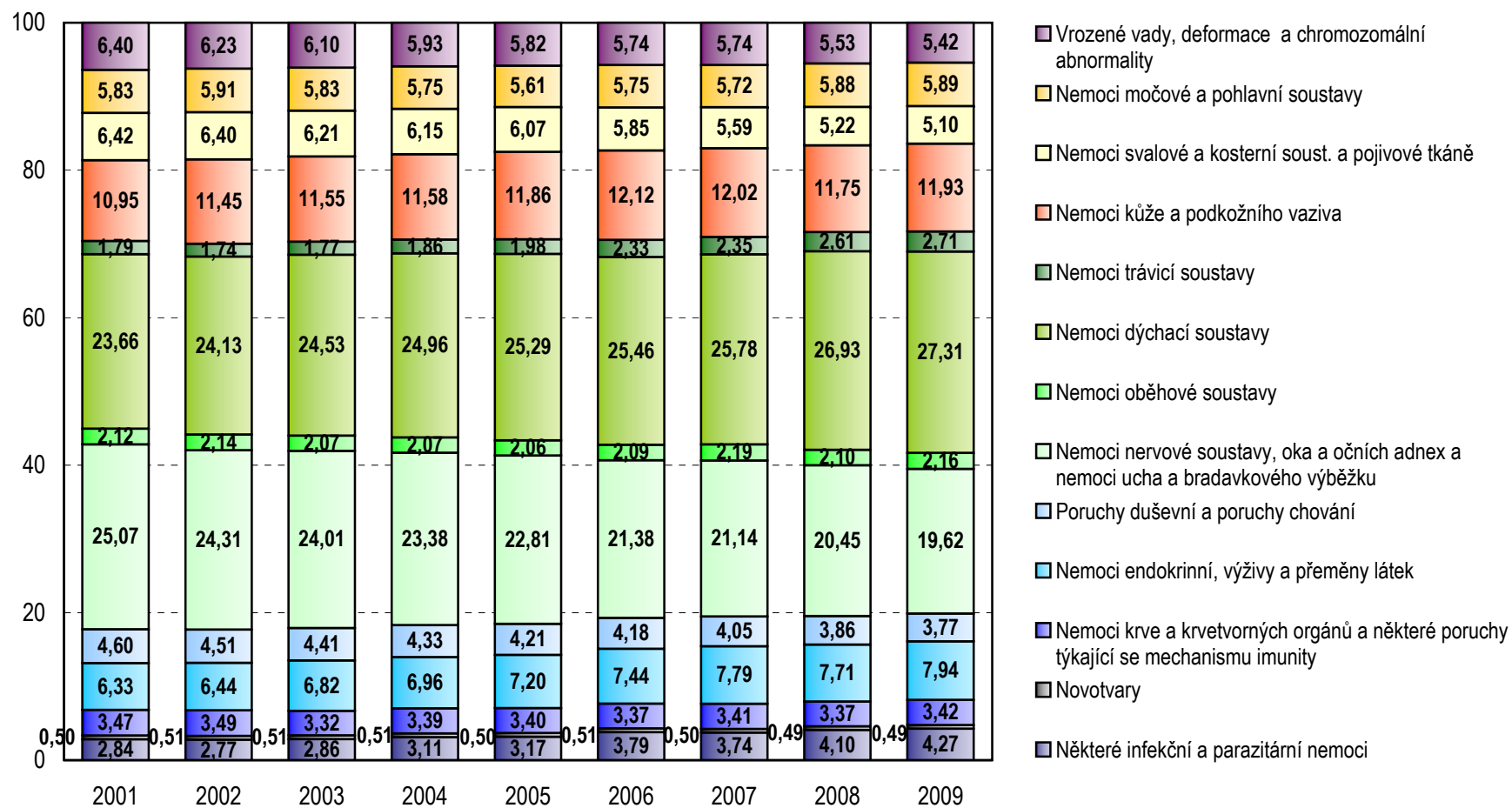
Počet dispenzarizovaných onemocnění u dětí na 1 000 registrovaných pacientů ve věku 0–14 let v roce 2009

Druh onemocnění		Dispenzarizovaná onemocnění u dětí (0–14 let) na 1 000 registrovaných pacientů pro vybranou diagnózu														
		PHA	STČ	JHČ	PLZ	KAR	UST	LIB	HRA	PAR	VYS	JHM	OLO	ZLI	MSK	ČR
I.	Některé infekční a parazitární nemoci	13,2	12,6	14,1	10,9	17,0	13,8	15,0	15,8	20,3	14,1	29,0	11,2	6,0	15,7	15,3
II.	Novotvary	1,9	2,4	2,1	1,7	1,6	1,7	1,4	1,8	1,4	2,5	1,8	1,2	1,7	1,1	1,7
III.	Nemoci krve a krevtovorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity	20,3	11,4	15,3	18,2	14,3	14,5	8,2	6,9	5,4	12,8	15,1	9,1	6,4	7,9	12,2
IV.	Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek	26,9	25,3	31,5	32,9	41,5	28,4	37,6	32,7	30,6	32,6	26,4	24,0	25,9	23,3	28,4
	z toho: diabetes mellitus	1,3	1,2	1,2	1,4	1,2	1,1	1,2	1,3	1,4	1,3	1,5	1,6	1,4	1,3	1,3
	obezita, hyperalimenace a její následky	17,4	15,8	23,6	21,7	26,1	19,6	21,1	21,6	17,9	21,3	17,8	14,3	15,2	14,8	18,3
V.	Poruchy duševní a poruchy chování	10,7	12,5	13,9	12,4	15,9	20,9	11,9	16,0	11,4	10,5	13,4	13,0	11,6	14,2	13,5
	z toho: mentální anorexie	0,2	0,2	0,3	0,1	0,0	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2
	mentální retardace	4,6	6,4	7,0	6,0	6,5	9,8	6,9	6,5	7,0	5,7	6,1	6,5	6,8	6,8	6,6
VI.-VIII.	Nemoci nervové soustavy, oka a očních adnex a nemoci ucha a bradavkového výběžku	44,4	58,6	68,9	65,4	75,8	71,9	62,4	90,5	74,9	75,1	79,2	93,5	63,4	77,6	70,3
	z toho: epilepsie	4,1	5,2	6,1	5,2	6,6	6,3	5,9	6,1	5,9	5,2	6,2	6,0	5,4	6,4	5,7
	dětská mozková obrna	3,3	4,3	5,7	3,1	4,4	4,4	5,5	4,3	4,7	3,5	4,0	3,9	4,5	5,2	4,3
	poruchy vidění, slabozrakost, slepota	22,9	32,8	37,1	39,6	39,6	43,3	34,4	56,4	44,5	48,6	44,7	65,3	42,5	45,1	41,6
	poruchy sluchu, nedoslýchavost, hluchota	2,5	2,7	2,8	2,5	3,8	3,5	3,7	2,9	2,1	2,6	2,9	3,0	2,8	3,0	2,9
IX.	Nemoci oběhové soustavy	7,6	8,7	6,3	7,1	5,1	13,1	9,6	8,5	5,4	6,6	7,8	4,5	7,3	7,1	7,7
	z toho: juvenilní hypertenze	0,8	1,4	2,4	1,2	1,1	3,0	1,3	0,9	0,7	1,4	1,3	0,8	1,1	1,8	1,4
X.	Nemoci dýchací soustavy	92,6	81,1	87,3	95,0	153,6	97,9	90,9	125,1	109,4	106,3	116,0	90,2	55,6	99,2	97,8
	z toho: astma	42,1	32,1	40,4	40,1	57,8	35,5	43,6	60,1	43,7	45,9	32,5	44,8	27,4	43,3	40,5
XI.	Nemoci trávicí soustavy	9,6	7,7	9,8	7,9	17,6	9,4	9,5	10,7	6,6	8,9	16,3	7,3	5,5	9,3	9,7
XII.	Nemoci kůže a podkožního vaziva	49,6	36,3	55,9	45,9	58,9	38,3	40,9	45,3	44,5	49,5	46,1	40,4	28,3	34,4	42,7
XIII.	Nemoci svalové a kosterní soust. a pojivové tkáně	14,2	11,5	20,0	16,4	18,6	17,5	18,5	29,8	32,0	15,1	16,2	23,7	15,5	18,9	18,2
XIV.	Nemoci močové a pohlavní soustavy	17,4	18,7	19,4	17,3	20,7	19,4	25,4	28,1	19,7	22,4	25,4	16,6	22,2	23,6	21,1
	z toho: infekce močové soustavy	12,0	12,4	13,4	12,2	12,5	13,0	19,5	17,5	13,8	16,1	14,6	9,8	14,2	15,8	13,9
XVII.	Vrozené vady, deformace	16,6	19,1	18,3	24,4	26,5	26,3	16,8	22,7	19,3	18,2	16,3	17,3	19,5	17,7	19,4
	z toho: vrozené vady oběhové soustavy	7,7	7,6	6,4	12,2	13,5	15,2	6,1	7,4	7,1	6,5	6,5	6,1	8,6	7,2	8,2
	vrozené deformity kyčle	3,6	3,7	4,1	3,1	3,1	3,0	2,2	4,0	5,8	2,4	1,9	2,6	3,2	2,6	3,2
Celkem zjištěných nemocí a vad		324,9	305,8	363,0	355,4	467,1	373,1	348,2	434,0	380,8	374,6	409,1	351,9	268,9	350,1	358,1

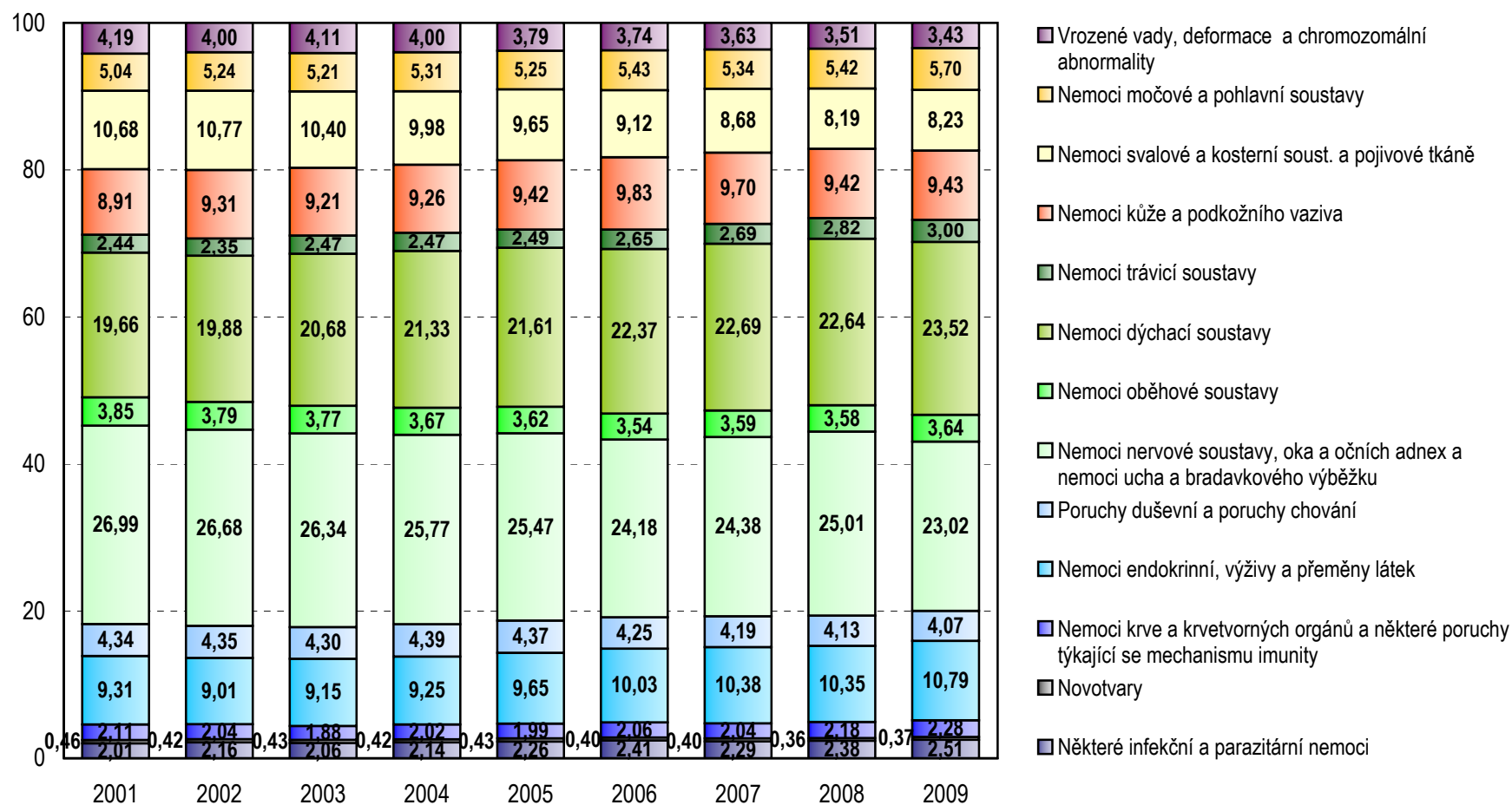
Počet dispenzarizovaných onemocnění u dorostu na 1 000 registrovaných pacientů ve věku 15–18 let v roce 2009

Druh onemocnění		Dispenzarizovaná onemocnění u dorostu (15–18 let) na 1 000 registrovaných pacientů pro vybranou diagnózu														
		PHA	STČ	JHČ	PLZ	KAR	UST	LIB	HRA	PAR	VYS	JHM	OLO	ZLI	MSK	ČR
I.	Některé infekční a parazitární nemoci	11,6	10,6	17,2	5,8	12,8	10,9	16,6	13,1	13,0	7,3	26,8	9,5	5,4	14,5	13,0
II.	Novotvary	1,7	2,3	2,4	2,0	2,6	2,0	1,6	2,2	1,6	2,2	1,8	1,6	1,5	1,6	1,9
III.	Nemoci krve a krevtovorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity	19,0	10,3	12,9	15,2	8,3	13,2	10,1	7,6	4,7	16,5	15,6	12,0	5,6	7,9	11,8
IV.	Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek	58,9	46,3	56,7	52,9	79,8	55,8	72,2	65,0	64,5	54,6	55,4	64,4	47,8	45,1	55,8
	z toho: diabetes mellitus	2,2	2,3	2,5	2,1	2,5	2,4	2,6	3,2	2,1	2,8	2,9	2,9	2,1	3,0	2,6
	obezita, hyperalimenace a její následky	39,9	28,3	42,6	35,9	52,7	41,4	43,5	40,8	37,9	38,7	36,0	27,6	28,4	30,1	35,9
V.	Poruchy duševní a poruchy chování	17,6	19,0	22,2	16,4	21,6	36,0	22,7	22,1	16,0	16,9	22,7	22,2	18,0	19,8	21,0
	z toho: mentální anorexie	1,9	1,1	1,4	0,8	1,1	0,7	1,3	1,0	1,2	1,1	1,5	0,9	1,0	0,8	1,1
	mentální retardace	5,5	8,4	9,6	6,4	8,1	17,4	9,0	9,8	8,7	8,1	7,4	9,0	10,9	7,4	8,8
VI.-VIII.	Nemoci nervové soustavy, oka a očních adnex a nemoci ucha a bradavkového výběžku	82,8	99,1	95,6	103,7	117,8	132,0	95,9	172,1	134,7	129,2	135,8	138,6	107,8	133,6	118,9
	z toho: epilepsie	6,7	8,0	8,1	6,0	9,3	10,9	9,0	10,4	7,8	7,1	8,5	7,5	7,6	8,8	8,2
	dětská mozková obrna	3,8	4,4	7,5	2,8	3,6	7,0	5,8	6,1	4,6	4,8	4,1	4,8	5,1	5,8	5,0
	poruchy vidění, slabozrakost, slepota	52,1	62,4	60,7	62,8	68,7	85,8	59,5	110,7	88,9	84,8	88,6	100,6	73,2	87,2	77,2
	poruchy sluchu, nedoslýchavost, hluchota	3,4	3,6	4,2	2,9	4,1	5,4	4,3	5,1	2,3	3,6	4,5	4,4	5,2	4,3	4,1
IX.	Nemoci oběhové soustavy	19,7	19,8	14,6	17,0	14,7	31,9	22,2	18,9	13,9	20,0	17,8	10,8	15,9	18,9	18,8
	z toho: juvenilní hypertenze	11,5	10,5	9,0	11,3	8,2	19,6	12,5	12,3	9,2	13,5	9,0	6,6	7,8	10,8	11,0
X.	Nemoci dýchací soustavy	124,0	106,2	110,7	94,5	218,8	128,6	122,2	168,7	135,0	132,0	136,2	107,6	65,6	116,6	121,5
	z toho: astma	63,9	45,1	56,9	41,8	87,4	60,3	56,1	91,0	56,8	62,5	47,2	53,2	32,1	50,5	55,1
XI.	Nemoci trávicí soustavy	17,2	12,8	19,4	11,6	20,0	20,8	18,0	15,6	9,3	12,4	20,2	11,1	10,0	15,8	15,5
XII.	Nemoci kůže a podkožního vaziva	60,9	38,3	71,3	42,3	77,0	44,0	53,2	56,9	43,5	52,0	53,8	38,7	35,1	40,3	48,7
XIII.	Nemoci svalové a kosterní soust. a pojivové tkáně	39,1	29,0	51,0	38,6	46,7	41,9	42,2	75,8	66,6	34,7	36,6	46,3	32,7	42,4	42,5
XIV.	Nemoci močové a pohlavní soustavy	29,8	27,9	30,9	21,0	32,5	26,5	40,1	39,0	28,6	26,4	33,2	21,1	23,9	32,9	29,4
	z toho: infekce močové soustavy	22,6	19,1	23,3	14,3	21,0	17,5	29,6	25,9	20,4	17,0	24,7	13,6	14,8	22,5	20,5
XVII.	Vrozené vady, deformace	15,2	17,7	16,0	21,6	18,0	24,0	17,8	21,8	19,7	17,7	17,6	13,8	17,9	14,3	17,7
	z toho: vrozené vady oběhové soustavy	7,8	6,9	5,2	8,2	10,0	12,3	5,9	5,9	6,6	6,4	6,7	4,4	7,1	5,4	7,0
	vrozené deformity kyčle	2,6	3,4	2,5	3,0	1,4	2,2	2,2	2,7	5,1	1,9	1,8	2,5	2,3	1,8	2,5
Celkem zjištěných nemocí a vad		497,4	439,4	520,7	442,7	670,6	567,5	534,7	678,9	551,2	521,9	573,6	497,9	387,2	503,8	516,6

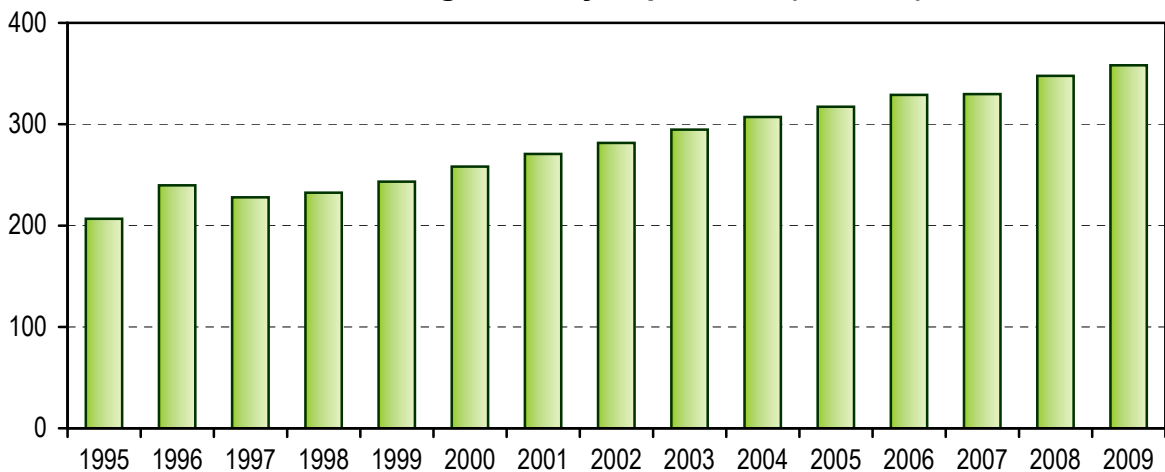
Vývoj struktury dispenzarizovaných onemocnění u dětí, v %

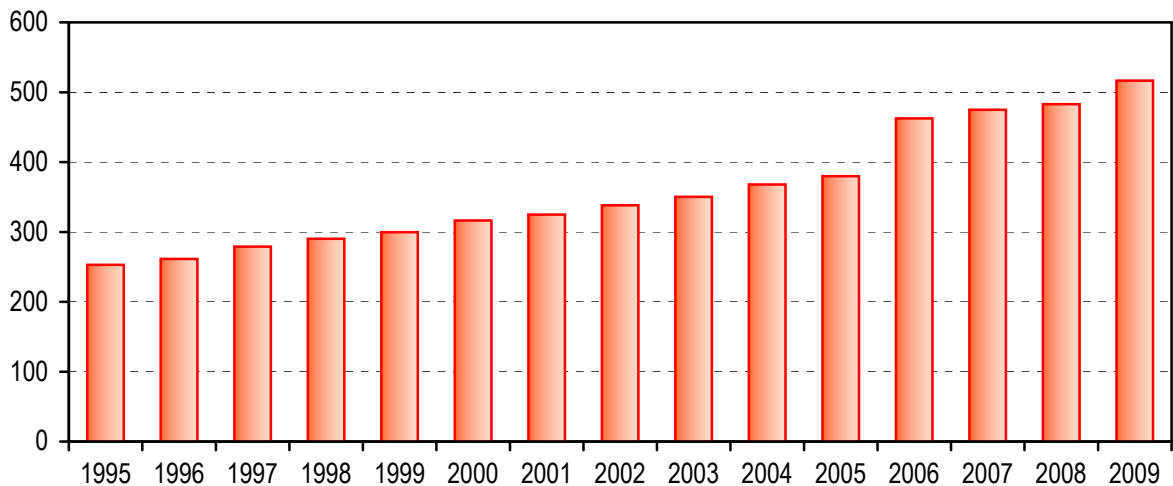
Vývoj struktury dispenzarizovaných onemocnění u dorostu, v %

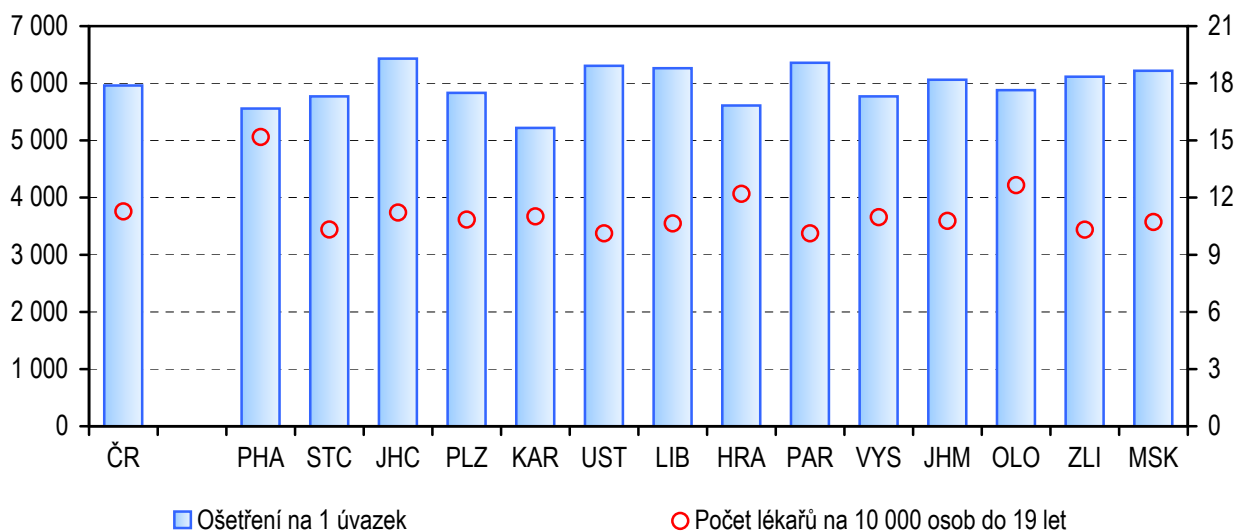
**Vývoj zjištěných onemocnění a vad
na 1 000 registrovaných pacientů (0–14 let)**

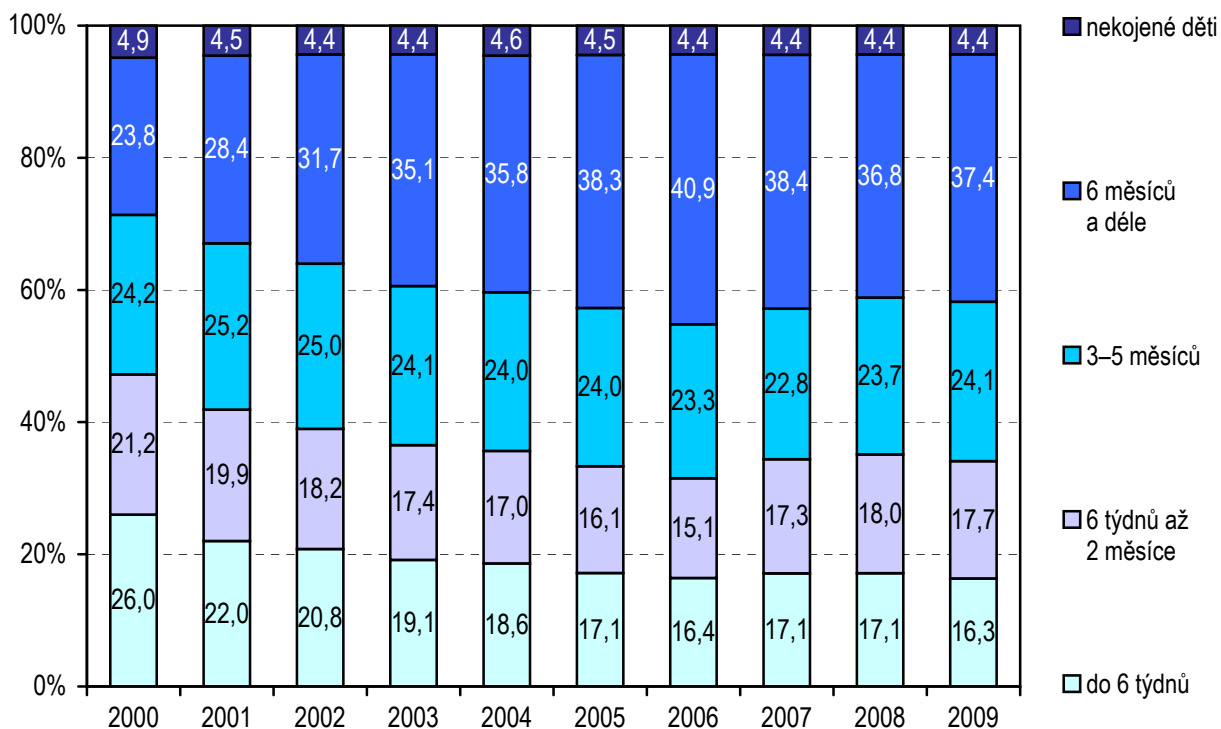
**Vývoj zjištěných onemocnění a vad
na 1 000 registrovaných pacientů (15–18 let)**

**Počet ošetření na 1 průměrný roční úvazek
a počet lékařů na 10 000 osob do 19 let, v roce 2009**

Vývoj struktury dětí podle délky kojení

Vývoj počtu alergiků na 1 000 registrovaných pacientů daného věku

